

IT SWETTEHÛS, LEEUWARDEN

EEN CIRCULAIRE PAREL

In 2025 wil Provinsje Fryslân de meest gunstige ontwikkelregio van Nederland zijn op het gebied van circulaire economie. Met de bouw van It Swettehûs aan de westelijke entree van Leeuwarden is een state-of-the-art voorbeeldproject gerealiseerd. 'Een absoluut pareltje', stelt Robert te Riet van abcnova, die als contractmanager vanaf het sluiten van de UVV-gc overeenkomst betrokken is geweest.

‘Duurzaamheid en circulariteit stokt vaak in de realisatie’, meent Te Riet. ‘Het geld blijkt er niet te zijn, of de ambitie wordt afgezwakt. Bij dit project hadden wij al bij de uitvraag een goed gevoel over de kans van slagen. Provincie Fryslân wist de ambitie hier vanaf dag één waar te maken, dat vind ik stoer.’

Hergebruikte meerpalen

De uitdaging op het gebied van circulariteit was groot. De doelstelling was om 40% van de totale financiële begroting aan secundaire stromen in te zetten. Heerke Osinga van Bouwgroep Dijkstra Draisma: ‘Meestal gaat die 40% naar de installaties, maar die mochten daar niet onder vallen. Dus werd het gezocht in bouwmaterialen. Sloopbedrijven werden afgebeeld en uiteindelijk werd een materiaalscout aangesteld. Die bracht ons op het spoor van afge-

‘Je wordt uitgedaagd er iets van te vinden’

- Doeke van Wieren

dankte basralocus meerpalen (basralocus is een tropische hardhoutsoort, red.). Ze konden worden gebruikt voor de hoofdconstructie, gevels, binnenwanden, plafonds en meubilair. Deze harde houtsoort leent zich goed voor hergebruik.’

Primeur voor Fryslân

Voor het aanleggen van de haven werden damwanden uit een vorig provinciaal project hergebruikt. Deze damwanden zaten voorheen in het Van Harinxmakanaal en zijn vrijgekomen tijdens het herinrichtingsproject Marsum-Deinum. Op de damwanden zijn leidingen geplaatst die thermische energie uit de bodem en het oppervlaktewater halen voor verwarming en koeling van het gebouw. Deze vorm van aquathermie door energiedamwanden is een primeur voor Fryslân. Osinga: ‘Fryslân

Bent u op zoek naar brandwerende voorzieningen voor staalconstructies?
Dan bent u bij ons aan het juiste adres !!
Wij leveren brandvertragende platen en coating en brengen dit tevens aan met ons eigen applicatieteam.
Tevens zijn wij gespecialiseerd in brandwerend doorvoeringen

Voor informatie:

Procal bv

Vijzel 2

8316 GH MARKNESSE

Tel.: 0527-203765

KvK 67503284

E-mail: info@procal.nl

Website: www.procal.nl

lid
van
metaalunie

 VKV Visser
Konstruktie Veenwouden BV
www.staalconstructie.nl

MÖNESTRJITTE 14 | 9269 TW | FEANWÄLDEN
0511-460460 | INFO@STAALCONSTRUCTIE.NL

DJ HEKWERK
& toegangscntrole

Gaashekwerk
Spijlenhekwerk
Staaformathekwerk
Geleide hekwerk
Leilinde constructies
Draaiporten
Schuifporten
Slagbomen
Draaiport automatisering
Sportveld afrastering
Ballenvanger
Hekwerk detectie

Krachtig in Daadkracht

Zilverweg 6, 8445 PE Heerenveen
T 0513 84 49 99 F 0513 68 28 72
E info@DJhekwerk.nl W www.DJhekwerk.nl

VERNIEUWEN GEEFT ENERGIE

BOUWGROEP
DIJKSTRA DRAISMA

 ‘Wij zagen meteen een kans van slagen’
- Robert te Riet

is een waterrijke provincie, het zit vol met damwanden. In potentie zijn die allemaal een heel grote bron van energie, en bovendien goed te monitoren.’

Een slinger aan de sloper

‘De werkplaats van It Swetthûs werd bekleed met hergebruikte koelcelpanelen’, vervolgt Osinga. ‘Deze zijn eerder gebruikt in een grote koelcel in de randstad. De panelen zijn zichtbaar gebleven aan de binnenkant, wat een industrieel uiterlijk geeft. De buitenkant is bekleed met een profielplaat, die voor een ander project niet de juiste kleur bleek te hebben en daarom “over” was.’ Het gebruik van zoveel tweedehands materiaal heeft een slinger gegeven aan het conserveren van dat materiaal, volgens Osinga. ‘Voor de sloper is het een nieuwe vorm van handel. Die ziet nu hoe beter je het eruit haalt, hoe beter het te hergebruiken is.’

Iconisch gebouw

Het gebouw moest iconisch worden; niet alleen als voorbeeldproject voor circulair bouwen, maar ook als landmark voor Leeuwarden op

de plek waar drie transportlijnen bij elkaar komen. Een uitdaging voor ‘een snelweggebouw’, zoals architect Doeke van Wieren van GEAR architecten het noemt. Hij werkte samen met Bart Zantman, mede-architect bij GEAR, aan dit project. ‘Als voorbijganger zie je het gebouw maar kort en op afstand. Het is een uitdaging om het in het oog te laten springen en herkenbaar te maken. Het op een zeggingsvolle manier iets met een gebouw communiceren vergt een bepaalde ontwerptechniek.’

Kenmerkend en functioneel

Het vormde zich tot een gebouw met drie duidelijke eenheden. De basis van staal geeft ruimte aan de technische dienst van Provincie Fryslân, als uitvalsbasis voor het vaarwegbeheer en voor onderhoud van bruggen en sluisen. De glazen hals biedt ruimte voor het werkcafé. In de houten kop is de werkplek voor de bediening van zo’n veertig bruggen in de hele provincie. De houten lamellen zijn niet alleen kenmerkend, maar ook functioneel voor het gebouw.

Circulaire en duurzame hekwerken

DJ Hekwerk & Toegangscontrole B.V. heeft in opdracht van Bouwgroep Dijkstra Draisma de complete terreinbeveiliging voor de nieuwbouw van It Swetthûs geleverd en gemonteerd. Een uitdagende opdracht, gezien het feit dat ook hier alleen hergebruikte materialen mochten worden toegepast. Eigenaar Johan de Jong: ‘Wij zijn erin geslaagd de terreininrichting uit te voeren met hekwerk en poorten die hun sporen in het veld al hadden verdiend. Daarbij is het al helemaal een uitdaging om de kwalitatieve aspecten van de installaties bij hergebruik niet uit het oog te verliezen. Dat is een van de grootste vraagstukken bij hergebruik van materialen. Het eindresultaat is prima gelukt!’

 ‘Aquathermie Een primeur voor Fryslân’
- Heerke Osinga

"voor kleine projecten niet te groot en voor grote projecten niet te klein"

- Grond-, straat- en rioleringswerk
- Transport & Overslag
- Sloop-, asbest- en saneringswerk
- Zandwinning de Tjonger
- Dieselopslag Sneek

Sneek / Zeewolde / Meppel / Nijeholtpade

Prof. Zernikestraat 14 8606 JV Sneek tel: 0515 – 57 99 00

www.dewaardbv.nl

Grondstoffen en energie uit uw (bouw) afval? Wij doen het!

Afvalinzameling, Transport en Recycling

VISSEB.frl

van afval naar grondstoffen en energie

visser.frl

SuperHub Meerstad

vindt in DGMR een betrokken adviseur bouwfysica, brandveiligheid en duurzaamheid voor een energieneutrale en circulaire ontmoetingsplek in Groningen.

Levend bewijs

Onze overtuiging is dat mensen het beste tot hun recht komen in een duurzame, veilige en gezonde omgeving. We dagen onszelf elke dag uit om met onverwachte oplossingen te komen. Doeltreffend voor bezoekers en medewerkers. Vernieuwend voor opdrachtgevers. Cruciaal voor comfortabele en gezonde gebouwen van vandaag én morgen.

dGm^R Adviseurs voor bouw, industrie, verkeer, milieu en software

www.dgmr.nl

© Prolog

Ze zorgen ervoor dat er geen direct zonlicht op de schermen van de brugwachters komt.

Een sfinx in het landschap

‘Het gebouw wordt wel geassocieerd met een totem; een stapeling van koppen, de opbouw van volumes’, weet Van Wieren. ‘Ook de associatie met een kop-hals-rompboerderij is voorbij gekomen, of een stuurhut op een schip. Het gebouw wordt zelfs gezien als een sfinx in het landschap. Dat vind ik het leuke van architectuur; iedereen geeft er zijn eigen referentie aan. Het is een uitgesproken gebouw, dus men zal er altijd wat van vinden. Ik vind dat positief; je wordt in ieder geval uitgedaagd er iets van te vinden.’

Onbetaalbare kwaliteit

Een bijzondere uitdaging was de kwaliteit van het gebouw. Van Wieren: ‘Meestal kijk je dan alleen naar de materialen en de eisen daaraan. De provincie heeft kwaliteit hier veel breder gedefinieerd. Niet alleen in hergebruik van materiaal, maar ook als inspirerende werkomgeving. Onder kwaliteit verstaan zij bijvoorbeeld “binding met landschap”, dat is een hele zachte waarde. Onbetaalbaar, niet in geld uit te drukken en lastig meetbaar. De provincie is hier echt een katalysator geweest en dat verdient een veer.’

De ambitie in stand houden

De moeilijkheidsgraad van dit gebouw zat hem niet in de grootte, weet Te Riet. ‘Hier zat het erin de ambitie in stand te houden en toch keuzes maken. Als je dat proces niet goed georganiseerd hebt, dan achtervolgt je dat de hele realisatie. Daarom hebben we daar veel tijd aan besteed. Door het proces aan de voorkant goed voor elkaar te hebben, kun je veel risico's beheersen.’

Wat moet het kunnen

‘Het proces van materialen oogsten moest gaan lopen, daar hebben we op ingezet’, vervolgt Te Riet. ‘Daarbij hebben we gestuurd op het voorkómen van planningsproblemen. “Wat ligt er voorhanden”, “waar kunnen we kansen benutten” en “waar moeten we concessies doen”, waren belangrijke vragen. “Wat moet het

kunnen” was misschien wel de belangrijkste in dit project. Als alle partijen daar overeenstemming over hebben, dan heb je over de uitgangspunten geen discussie meer. Dan worden besluiten breed gedragen en stem je iedereen tot tevredenheid.’

Geen opleveringspunten

Te Riet besluit: ‘Bij de oplevering waren we allemaal heel trots. Het mooie van UAV-gc is dat de opleveringspunten dan al zijn verwerkt. Daardoor kon de handtekening snel worden gezet en hebben we vooral gepraat over de ervaring en leermomenten. Nu is het de kunst die kennis over te dragen en verder in te zetten. Precies waar It Swettehús voor bedoeld is.’

BRUGBEDIENINGSCENTRUM IT SWETTEHÚS LEEUWARDEN

BOUWTEAMLEDEN

Opdrachtgever	: Provincie Fryslân
Architect	: GEAR - TWA Architecten
Architect	: GEAR - Zantman Architecten
Adviseur	: ABC Nova Assen
Berekening brandwerendheid	: Munnik Brandadvies
Aannemer	: Bouwgroep Dijkstra Draisma
Installateur brugbediening	: Beenen

ONDERAANNEMERS EN LEVERANCIERS

Staalconstructie	: Visser Konstructie Veewouden
Grondwerk, riolering, terrein	: De Waard Grondverzet
Hekwerk en poorten	: DJ Hekwerk & Toegangscontrole
Hang en Sluitwerk IloQ toegangscontrole	: Raadsma
Brandwerend coaten staalconstructie met brandvertragende verf	: Procal
Levering, montage kozijnen, deuren incl. hang en sluitwerk	: BPZ
Afvalinzameling	: Visser ATR